

Základy ekonometrie

VII. Metoda instrumentálních proměnných

Obsah tématu

- 1 Nezávislá náhodná vysvětlující proměnná
- 2 Korelovaná náhodná vysvětlující proměnná
  - Metoda instrumentálních proměnných
  - Hausmanův test
  - Sarganův test
  - Test slabých instrumentů
- 3 Příčiny korelace
  - Chyby měření
  - Model simultánních rovnic
- 4 Příklad instrumentů

- Experimentální vědy $\times$ ekonomie $\Rightarrow$ nenáhodnost vysvětlujících proměnných?
- Náhodnost vysvětlující proměnné: nekorelovanost $\times$ korelovanost s náhodnou složkou.
- Různý vliv na kvalitu OLS estimátoru $\rightarrow$ metoda instrumentálních proměnných.
- Asymptotické výsledky!
- Koncept **konzistentního estimátoru**.

- Jednoduchý regresní model:

$$Y_i = \beta X_i + \epsilon_i.$$

- Modifikované klasické předpoklady:

- 1 $E(\epsilon_i) = 0$.
- 2 $\text{var}(\epsilon_i) = \sigma^2$.
- 3 $\text{cov}(\epsilon_i, \epsilon_j) = 0$ pro $i \neq j$.
- 4 ϵ_i má normální rozdělení.
- 5 X_i je náhodná proměnná.

- Klíčové vlastnosti X_i .

Obsah tématu

- 1 Nezávislá náhodná vysvětlující proměnná
- 2 Korelovaná náhodná vysvětlující proměnná
  - Metoda instrumentálních proměnných
  - Hausmanův test
  - Sarganův test
  - Test slabých instrumentů
- 3 Příčiny korelace
  - Chyby měření
  - Model simultánních rovnic
- 4 Příklad instrumentů

Značení

- X_i jsou $i = 1, \dots, N$ je i.i.d. náhodné veličiny:

$$E(X_i) = \mu_X,$$
$$\text{var}(X_i) = \sigma_X^2.$$

- Vysvětlující proměnná a regresní chyba jsou vzájemně nezávislé $\Rightarrow \epsilon_i$ nekorelováno s jakoukoli funkcí X_j .

Východiska

- Při splnění všech klasických předpokladů:

$$\hat{\beta} \sim N\left(\beta, \frac{\sigma^2}{\sum X_i^2}\right).$$

- S využitím asymptotické teorie: asymptotická (aproximativní platnost).
- OLS estimátor:

$$\hat{\beta} = \frac{\sum_{i=1}^N X_i Y_i}{\sum_{i=1}^N X_i^2},$$

alternativně

$$\hat{\beta} = \beta + \frac{\sum X_i \epsilon_i}{\sum X_i^2}.$$

Nestrannost

- Důkaz:

$$\begin{aligned} E(\hat{\beta}) &= \beta + E\left(\frac{\sum X_i \epsilon_i}{\sum X_i^2}\right) \\ &= \beta + E\left(\sum \left[\frac{X_i}{\sum X_i^2}\right] \epsilon_i\right) \\ &= \beta + \sum E\left(\frac{X_i}{\sum X_i^2}\right) E(\epsilon_i) \\ &= \beta. \end{aligned}$$

Další aspekty

- Asymptotické rozdělení OLS estimátoru:

$$N\left(\beta, \frac{\sigma^2}{\sum X_i^2}\right).$$

- Aproximativně stejné výsledky jako dříve.

Obsah tématu

- 1 Nezávislá náhodná vysvětlující proměnná
- 2 Korelovaná náhodná vysvětlující proměnná
  - Metoda instrumentálních proměnných
  - Hausmanův test
  - Sarganův test
  - Test slabých instrumentů
- 3 Příčiny korelace
  - Chyby měření
  - Model simultánních rovnic
- 4 Příklad instrumentů

Úvod

- Vysvětlující proměnná a chyba regrese jsou vzájemně korelovány:

$$\text{cov}(X_i, \epsilon_i) \neq 0.$$

- OLS estimátor je vychýlený a potřebujeme jiný estimátor: estimátor metody instrumentálních proměnných (IV estimátor).
- Asymptotická vlastnost: OLS je nekonzistentní.
- Vychýlenost:

$$E(\hat{\beta}) = \beta + E\left(\frac{\sum X_i \epsilon_i}{\sum X_i^2}\right).$$

- Intuice: $E(\sum X_i \epsilon_i) = \sum E(X_i \epsilon_i) = \sum \text{cov}(X_i, \epsilon_i) \neq 0.$

Důkaz nekonzistence OLS estimátoru

$$\begin{aligned}
 \text{plim}(\hat{\beta}) &= \text{plim}\left(\beta + \frac{\sum X_i \epsilon_i}{\sum X_i^2}\right) \\
 &= \beta + \text{plim}\left(\frac{\sum X_i \epsilon_i}{\sum X_i^2}\right) \text{ dle Slutského teorému} \\
 &= \beta + \text{plim}\left(\frac{\frac{1}{N} \sum X_i \epsilon_i}{\frac{1}{N} \sum X_i^2}\right) \\
 &= \beta + \frac{\text{plim}\left(\frac{1}{N} \sum X_i \epsilon_i\right)}{\text{plim}\left(\frac{1}{N} \sum X_i^2\right)} \text{ dle Slutského teorému.}
 \end{aligned}$$

- Zákon velkých čísel: $\text{plim}\left(\frac{1}{N} \sum X_i^2\right) = E(X_i^2) = \sigma_X^2 + \mu_X^2$.

Důkaz nekonzistence OLS estimátoru (dokončení)

$$\text{plim}(\hat{\beta}) = \beta + \frac{\text{plim}\left(\frac{1}{N} \sum X_i \epsilon_i\right)}{\sigma_X^2 + \mu_X^2}$$

- Zákon velkých čísel pro $\text{plim}\left(\frac{1}{N} \sum X_i \epsilon_i\right)$:

$$\text{plim}\left(\frac{1}{N} \sum X_i \epsilon_i\right) = E(X_i \epsilon_i) = \text{cov}(X_i, \epsilon_i) \neq 0,$$

tedy

$$\text{plim}(\hat{\beta}) = \beta + \frac{\text{cov}(X_i, \epsilon_i)}{\sigma_X^2 + \mu_X^2} \neq \beta.$$

Obsah tématu

- 1 Nezávislá náhodná vysvětlující proměnná
- 2 **Korelovaná náhodná vysvětlující proměnná**
  - **Metoda instrumentálních proměnných**
  - Hausmanův test
  - Sarganův test
  - Test slabých instrumentů
- 3 Příčiny korelace
  - Chyby měření
  - Model simultánních rovnic
- 4 Příklad instrumentů

Instrumentální proměnná

- *Instrumentální proměnná (instrument)*, Z .
- Náhodná veličina, která je nekorelovaná s chybou regrese, ale která je korelována s vysvětlující proměnnou.
- Značení:

$$E(Z_i) = \mu_Z,$$
$$\text{var}(Z_i) = \sigma_Z^2.$$

- Nekorelovanost s chybou regrese: $\text{cov}(Z_i, \epsilon_i) = 0$.
- Korelovanost s vysvětlující proměnnou:
 $\text{cov}(X_i, Z_i) = E(X_i Z_i) - \mu_Z \cdot \mu_X = \sigma_{XZ} \neq 0$.

IV estimátor

$$\hat{\beta}_{IV} = \frac{\sum_{i=1}^N Z_i Y_i}{\sum X_i Z_i}.$$

- Konzistentní estimátor, výsledky odhadu využitelné při konstrukci intervalů spolehlivosti a testování hypotéz.
- Asymptotické vlastnosti:

$$\hat{\beta}_{IV} \sim N \left(\beta, \frac{(\sigma_Z^2 + \mu_Z^2)\sigma^2}{N(\sigma_{XZ} + \mu_X\mu_Z)^2} \right).$$

Důkaz konzistence IV estimátoru

$$\text{plim}(\hat{\beta}_{IV}) = \text{plim}\left(\beta + \frac{\sum Z_i \epsilon_i}{\sum X_i Z_i}\right) = \beta + \text{plim}\left(\frac{\sum Z_i \epsilon_i}{\sum X_i Z_i}\right)$$

dle Slutského teoremu

$$= \beta + \text{plim}\left(\frac{\frac{1}{N} \sum Z_i \epsilon_i}{\frac{1}{N} \sum X_i Z_i}\right) = \beta + \frac{\text{plim}\left(\frac{1}{N} \sum Z_i \epsilon_i\right)}{\text{plim}\left(\frac{1}{N} \sum X_i Z_i\right)}$$

dle Slutského teoremu.

- Zákon velkých čísel: $\text{plim}\left(\frac{1}{N} \sum Z_i \epsilon_i\right) = E(Z_i \epsilon_i) = 0$.
- Zákon velkých čísel: $\text{plim}\left(\frac{1}{N} \sum X_i Z_i\right) = E(X_i Z_i) = \sigma_{XZ} + \mu_X \mu_Z$.

$$\text{plim}(\hat{\beta}_{IV}) = \beta + \frac{0}{\sigma_{XZ} + \mu_X \mu_Z} = \beta,$$

Důkaz asymptotické normality IV estimátoru

$$\sqrt{N}(\hat{\beta}_{IV} - \beta) = \sqrt{N} \frac{\sum Z_i \epsilon_i}{\sum X_i Z_i} = \sqrt{N} \frac{\frac{1}{N} \sum Z_i \epsilon_i}{\frac{1}{N} \sum X_i Z_i}.$$

- Centrální limitní věta: pro $N \rightarrow \infty$

$$\sqrt{N} \frac{1}{N} \sum Z_i \epsilon_i \sim N(0, \text{var}(Z_i \epsilon_i)).$$

- Z nekorelovanosti: $\text{var}(Z_i \epsilon_i) = (\sigma_Z^2 + \mu_Z^2) \sigma^2$.
- Platí: $\text{plim} \left(\frac{1}{N} \sum X_i Z_i \right) = \sigma_{XZ} + \mu_X \mu_Z$.
- S využitím Cramerova teorému:

$$\sqrt{N}(\hat{\beta}_{IV} - \beta) \xrightarrow{N} N \left(0, \frac{(\sigma_Z^2 + \mu_Z^2) \sigma^2}{(\sigma_{XZ} + \mu_X \mu_Z)^2} \right).$$

Základní otázky

- „Co když máme model vícenásobné regrese zahrnující více než jednu vysvětlující proměnnou?“
  - Jeden instrument pro každou korelovanou vysvětlující proměnnou (pro nekorelované vysvětlující proměnné jsou instrumenty tyto samotné proměnné).
  - Vztah pro IV estimátor (bez maticové algebry komplikovaný):

$$(Z'X)^{-1}Z'y.$$

- „Co když máme více instrumentálních proměnných, než je potřeba?“
  - Použít jeden z nich.
  - Použít všechny $\rightarrow$ GIVE (generalized instrumental variables estimator) resp. TSLS (two-stages least squares).

GIVE estimátor

- Příklad: jednoduchá regrese, X korelováno s náhodnou složkou, dva instrumenty (Z_1 a Z_2).
- Výchozí regrese vysvětlující proměnné na všechny instrumenty:

$$X_i = \gamma_0 + \gamma_1 Z_{1i} + \gamma_2 Z_{2i} + u_i,$$

- Vyrovnané hodnoty:

$$\hat{X}_i = \hat{\gamma}_0 + \hat{\gamma}_1 Z_{1i} + \hat{\gamma}_2 Z_{2i}.$$

- Lze ukázat, že $\hat{X}$ je nekorelována s náhodnými složkami původní regrese $\Rightarrow$ vhodný instrument.
- GIVE (konzistentní estimátor):

$$\hat{\beta}_{GIVE} = \frac{\sum_{i=1}^N \hat{X}_i Y_i}{\sum_{i=1}^N X_i \hat{X}_i}.$$

Obsah tématu

- 1 Nezávislá náhodná vysvětlující proměnná
- 2 **Korelovaná náhodná vysvětlující proměnná**
  - Metoda instrumentálních proměnných
  - **Hausmanův test**
  - Sarganův test
  - Test slabých instrumentů
- 3 Příčiny korelace
  - Chyby měření
  - Model simultánních rovnic
- 4 Příklad instrumentů

Motivace

- Test korelace vysvětlující proměnné s náhodnou složkou.
- V případě nekorelovanosti: OLS je BLUE.
- Jen intuitivní vysvětlení.

Motivace

- H_0 : vysvětlující proměnné v modelu vícenásobné regrese jsou nekorelovány s náhodnou složkou.
- Myšlenka: pokud H_0 platí, jsou OLS a IV estimátory konzistentní (podobné výsledky) $\times$ pokud H_0 neplatí $\rightarrow$ odlišné odhady.
- Testová statistika měřící rozdíly mezi $\hat{\beta}$ a $\hat{\beta}_{IV}$.
- Provedení i s využitím OLS metod: příklad jednoduché regrese s jediným instrumentem.
- Model: $Y_i = \alpha + \beta X_i + \epsilon_i$.
- Hausmanův test: regrese $Y_i = \alpha + \beta X_i + \gamma Z_i + \epsilon_i$.
- Ekvivalentní standardnímu t -testu hypotézy $H_0 : \gamma = 0$ (pokud Z statisticky významné $\rightarrow$ zamítnutí H_0).

Příklad vícenásobné regrese.

- GIVE, tři vysvětlující proměnné (X_1 , X_2 a X_3), dvě korelovány (X_2 a X_3), dva instrumenty pro X_2 (Z_1 a Z_2) a tři pro X_3 (Z_3 , Z_4 a Z_5).
  - 1 OLS regrese X_2 na úrovnovou konstantu, Z_1 a $Z_2 \rightarrow \hat{X}_2$.
  - 2 OLS regrese X_3 na úrovnovou konstantu, Z_3 , Z_4 a $Z_5 \rightarrow \hat{X}_3$.
  - 3 OLS regrese Y na úrovnovou konstantu, X_1 , X_2 , X_3 , $\hat{X}_2$ a $\hat{X}_3$.
  - 4 F -test hypotézy, že koeficienty u $\hat{X}_2$ a $\hat{X}_3$ současně nulové.
  - 5 Pokud F -test zamítá nulovou hypotézu $\rightarrow$ GIVE $\times$ jinak OLS.

Obsah tématu

- 1 Nezávislá náhodná vysvětlující proměnná
- 2 **Korelovaná náhodná vysvětlující proměnná**
  - Metoda instrumentálních proměnných
  - Hausmanův test
  - **Sarganův test**
  - Test slabých instrumentů
- 3 Příčiny korelace
  - Chyby měření
  - Model simultánních rovnic
- 4 Příklad instrumentů

Motivace

- Jak poznat, že Z je platný instrument?
- Komplikované: korelace s X snadná $\times$ nekorelovanost s náhodnou složkou.
- Pokud jen jeden potenciální instrument ke každé proměnné $\rightarrow$ neproveditelný test validity.

Intuice

$$Y_i = \beta X_i + \epsilon_i$$

- Jediný potenciální instrument, $Z \rightarrow \text{test } \text{cov}(Z, \epsilon_i) = 0$.
- Jaká rezidua použít?
- $\hat{\epsilon}_i^{IV} = Y_i - \hat{\beta}_{IV} X_i$ nevhodná (možná nekonzistence, protože Z nemusí být platný instrument $\times$ to chceme testovat).
- OLS rezidua nevhodná (možná nekonzistence + Hausmanův test nepoužitelný, protože Z nemusí být platný instrument).
- Problém testování validity instrumentů.
- Mnohdy instrumenty nabízí ekonomická teorie.

Sarganův test

- Pokud více instrumentů než vysvětlujících proměnných korelovaných s náhodnou složkou.
- Jeden z testů → odvození nad rámec kurzu Základy ekonometrie.
- Postup (k vysvětlujících potenciálně korelovaných proměnných a r instrumentů, kdy $r > k$):
  - 1 Regrese Y na úroňovou konstantu, $X_1, \dots, X_k$ využitím zobecněného IV estimátoru a získání $\hat{\epsilon}_i^{IV}$.
  - 2 OLS regrese IV reziduí, $\hat{\epsilon}_i^{IV}$, na úroňovou konstantu a všechny instrumenty, $Z_1, \dots, Z_r$ a získání koeficientu determinace, R^2 .
  - 3 Sarganova testová statistika NR^2 + kritické hodnoty z $\chi^2(r - k)$ rozdělení.
- Test Lagrangeových multiplikátorů (asymptotické rozdělení) + nulová hypotéza o nekorelovanosti.

Obsah tématu

- 1 Nezávislá náhodná vysvětlující proměnná
- 2 **Korelovaná náhodná vysvětlující proměnná**
  - Metoda instrumentálních proměnných
  - Hausmanův test
  - Sarganův test
  - **Test slabých instrumentů**
- 3 Příčiny korelace
  - Chyby měření
  - Model simultánních rovnic
- 4 Příklad instrumentů

Test slabých instrumentů – jeden instrument

- Slabé instrumenty $\rightarrow$ IV estimátor zkreslený a vysoké směrodatné odchylky.

$$y = \beta_1 + \beta_2 x_2 + \dots + \beta_G x_G + \beta_{G+1} x_{G+1} + \epsilon$$

- $x_2, \dots, x_G$ exogenní a nekorelované s ϵ , x_{G+1} endogenní.
- Jediný instrument z_1 .
- Otázka síly vztahu mezi x_{G+1} a z_1 (po zahrnutí vlivu ostatních exogenních proměnných).

$$x_{G+1} = \gamma_1 + \gamma_2 x_2 + \dots + \gamma_G x_G + \theta_1 z_1 + u.$$

- $H_0 : \theta_1 = 0$, oproti $H_1 : \theta_1 \neq 0$.
- Zamítnutí na hladině významnosti $\alpha = 0.05$ nedostatečné pro ověření síly instrumentu $\rightarrow$ „výrazné“ zamítnutí $\rightarrow$ hrubé pravidlo F -statistika menší než 10 nebo t -statistika menší než 3.3 vede k závěru, že instrument je slabý.

Test slabých instrumentů – více instrumentů

- Pro počet instrumentů $L > 1$:

$$x_{G+1} = \gamma_1 + \gamma_2 x_2 + \dots + \gamma_G x_G + \theta_1 z_1 + \dots + \theta_L z_L + u.$$

- Test $H_0 : \theta_1 = 0, \theta_2 = 0, \dots, \theta_L = 0$ oproti alternativě, že alespoň jeden je nenulový.
- F -test s podobným hrubým pravidlem (menší než 10 vede ke slabým instrumentům).

Test slabých instrumentů – více proměnných

- Pro model s více než jednou endogenní proměnnou musí být počet instrumentů větší nebo roven jejich počtu.
- F -test pro každou z regresních rovnic.
- Individuální F -statistiky neodpovídají všeobecné síle instrumentů $\longleftrightarrow$ pokud každé $F > 10$ neznamena to, že nemáme problém slabých proměnných.
- Craggova-Donaldova statistika.
- Alternativní diagnostika: porovnat standardní chyby IV odhadu a OLS odhadu (slabé instrumenty vedou k vyšším standardním odchylkám IV estimátoru).
- Co dělat při slabých instrumentech? Obtížná odpověď, v současnosti předmětem výzkumu (možnost vyhodit z množiny instrumentů ty nejslabší, pokud je dostatek instrumentů).

Craggova-Donaldova statistika

- Cragg, Donald (1993).
- G exogenních proměnných, B endogenních proměnných, $L \geq B$ instrumentů.

$$\text{Cragg-Donald } F = [(N - G - B)/L]/[r_B^2/(1 - r_B^2)],$$

- r_B nejmenší kanonická korelace.
- Nulová hypotéza: instrumenty jsou slabé (oproti alternativě, že nejsou).
- Kritické hodnoty tabelovány: Stock a Yogo (2005).
- Kritéria dle relativního zkreslení (*relative bias*) IV estimátoru vzhledem k OLS estimátoru nebo dle míry zamítnutí (*rejection rate*) resp. významnosti testu (*test size*).

Obsah tématu

- 1 Nezávislá náhodná vysvětlující proměnná
- 2 Korelovaná náhodná vysvětlující proměnná
  - Metoda instrumentálních proměnných
  - Hausmanův test
  - Sarganův test
  - Test slabých instrumentů
- 3 Příčiny korelace
  - Chyby měření
  - Model simultánních rovnic
- 4 Příklad instrumentů

Úvod

- Proč existuje korelace vysvětlujících proměnných s náhodnou složkou?
- Jak vybírat instrumenty?
- Nelehký úkol: v časových řadách jsou instrumenty obvykle zpožděné proměnné.

Obsah tématu

- 1 Nezávislá náhodná vysvětlující proměnná
- 2 Korelovaná náhodná vysvětlující proměnná
  - Metoda instrumentálních proměnných
  - Hausmanův test
  - Sarganův test
  - Test slabých instrumentů
- 3 Příčiny korelace
  - Chyby měření
  - Model simultánních rovnic
- 4 Příklad instrumentů

Značení

$$Y_i = \beta X_i + \epsilon_i$$

- Pozorujeme: $X_i^* = X_i + \nu_i$, kde ν_i je i.i.d. s nulovou střední hodnotou, rozptylem σ_ν^2 a je nezávislá na ϵ_i .
- Není problém s chybou měření ve vysvětlované proměnné (proč?).
- Problém u vysvětlujících proměnných.

Zdůvodnění korelace

- Model:

$$\begin{aligned} Y_i &= \beta(X_i^* - \nu_i) + \epsilon_i \\ &= \beta X_i^* + \epsilon_i^*, \end{aligned}$$

- $\epsilon_i^* = \epsilon_i - \beta \nu_i$.

$$\begin{aligned} \text{cov}(X_i^*, \epsilon_i^*) &= E(X_i^* \epsilon_i^*) \\ &= E[(X_i + \nu_i)(\epsilon_i - \beta \nu_i)] \\ &= -\beta \sigma_\nu^2. \end{aligned}$$

Obsah tématu

- 1 Nezávislá náhodná vysvětlující proměnná
- 2 Korelovaná náhodná vysvětlující proměnná
  - Metoda instrumentálních proměnných
  - Hausmanův test
  - Sarganův test
  - Test slabých instrumentů
- 3 Příčiny korelace
  - Chyby měření
  - **Model simultánních rovnic**
- 4 Příklad instrumentů

Úvod

- *Endogenní* proměnná: determinována uvnitř modelu, který nás zajímá.
- *Exogenní* proměnná: determinována mimo model.
- Doposud vysvětlující proměnné exogenní.
- Pokud vysvětlující proměnné endogenní → možná korelace s náhodnou složkou.

Model nabídky a poptávky

- Model simultánních rovnic (všechno endogenní proměnné).
- Poptávková křivka:

$$Q_D = \beta_D P + \epsilon_D.$$

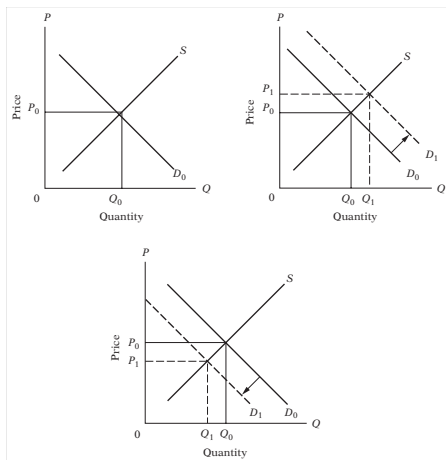
- Nabídková křivka:

$$Q_S = \beta_S P + \epsilon_S.$$

- Rovnováha (rovnice identity):

$$Q_D = Q_S.$$

Endogenita ceny

Zdroj: Gujarati, Porter (2009) – Basic econometrics.

Ekonometrický problém

- Údaje o množství a cenách + regrese.
- OLS odhady parametrů sklonu $\times$ odhady β_D nebo β_S ?
- Nejsme schopni odhadnout.
- Předpoklad závislosti poptávky na důchodu, I (exogenní):

$$Q_D = \beta_D P + \gamma I + \epsilon_D.$$

- Klasické předpoklady pro náhodné složky.

Strukturální a redukováaná forma modelu

- *Strukturální forma modelu*: vycházejí z ekonomické teorie.
- *Redukovaná forma modelu*: endogenní proměnné jen na levých stranách.
- Z identity $Q = Q_D = Q_S$:

$$\begin{aligned}P &= \frac{-\gamma}{\beta_D - \beta_S} I + \frac{\epsilon_S - \epsilon_D}{\beta_D - \beta_S} \\ &= \pi_1 I + \epsilon_1 \\ Q &= \beta_S(\pi_1 I + \epsilon_1) + \epsilon_S \\ &= \beta_S \pi_1 I + \beta_S \epsilon_1 + \epsilon_S \\ &= \pi_2 I + \epsilon_2.\end{aligned}$$

Vychýlenost a nekonzistence OLS odhadu

- OLS regrese Q na P a I (poptávková křivka).
- Vysvětlující proměnná P a chyby regrese, ϵ_D , korelovány!

$$\begin{aligned} \text{cov}(P, \epsilon_D) &= E(P\epsilon_D) \\ &= E[(\pi_1 I + \epsilon_1)\epsilon_D] \\ &= E\left[\left(\frac{\epsilon_S - \epsilon_D}{\beta_D - \beta_S}\right)\epsilon_D\right] \\ &= \frac{-\sigma_D^2}{\beta_D - \beta_S} \\ &\neq 0, \end{aligned}$$

- Aplikace přímého OLS odhadu na poptávkovou (i nabídkovou křivku)
→ vychýlené a nekonzistentní odhady.

Odhad parametrů redukované formy

- Chyby regrese redukované formy: klasické předpoklady.
- Jediná vysvětlující proměnná: exogenní proměnná $\Rightarrow$ OLS je BLUE.
- $\hat{\pi}_1$ a $\hat{\pi}_2 \times$ jaké jsou odhady parametrů strukturální formy modelu?

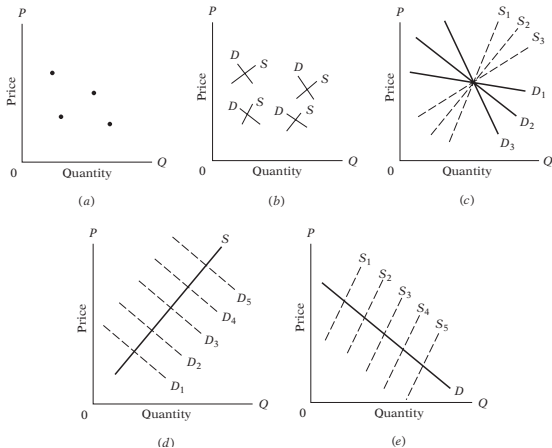
Vztah strukturálních a redukovaných parametrů

- Někdy možné koeficienty redukované formy použít k odhadu koeficientů strukturální formy.
- V našem příkladu: $\pi_2 = \beta_S \pi_1 \rightarrow$

$$\hat{\beta}_S = \frac{\hat{\pi}_2}{\hat{\pi}_1}.$$

- Postup = tzv. *nepřímé nejmenší čtverce (indirect least squares)*.
- Pokud rovnice *přesně identifikovatelná*, další možnosti *přeidentifikovatelnost a neidentifikovatelnost*.

Ilustrace identifikovatelnosti

Zdroj: Gujarati, Porter (2009) – Basic econometrics.

Vztah k IV estimátoru

- Metoda nepřímých nejmenších čtverců v našem případě = IV odhad nabídkové křivky s I jako instrumentem (snadno odvoditelné).
- Do skupiny IV estimátorů: *dvoustupňová metoda nejmenších čtverců* (*two-stage least squares – TSLS*), pro přeidentifikovatelné rovnice v rámci modelu simultánních rovnic.
- Nexistuje způsob, jak s využitím estimátoru nepřímých nejmenších čtverců získat odhad parametru β_D !
- Proč? Důchod nevystupuje v křivce nabídky → pokud máme exogenní proměnnou, která není obsažena v některé z rovnicí, lze ji použít jako instrumentální proměnnou pro tuto rovnici.

Obsah tématu

- 1 Nezávislá náhodná vysvětlující proměnná
- 2 Korelovaná náhodná vysvětlující proměnná
  - Metoda instrumentálních proměnných
  - Hausmanův test
  - Sarganův test
  - Test slabých instrumentů
- 3 Příčiny korelace
  - Chyby měření
  - Model simultánních rovnic
- 4 Příklad instrumentů

Model výnosů ze vzdělání

- Returns to schooling.
- Závisle proměnná Y = důchod, a vysvětlující proměnné X = počet let vzdělávání ve škole a další vysvětlující proměnné (např. pracovní zkušenosti, věk, typ zaměstnání apod.).
- Pravděpodobná korelace X s náhodnou složkou – osobní kvality jednotlivce (talent, štěstí apod.) v náhodné složce ovlivňují délku vzdělávání.
- OLS vychýlený!

Přístupy k řešení

- První přístup: nalezení proxy proměnných (např. testy inteligence).
- Druhý přístup: metoda instrumentálních proměnných.
- Instrumenty: charakteristiky rodičů nebo sourozenců (ovlivňuje rozhodování o počtu let vzdělání $\times$ není přímý vliv na příjem), geografické místo, kde daná osoba žije (komunita, kde je vysoká škola).